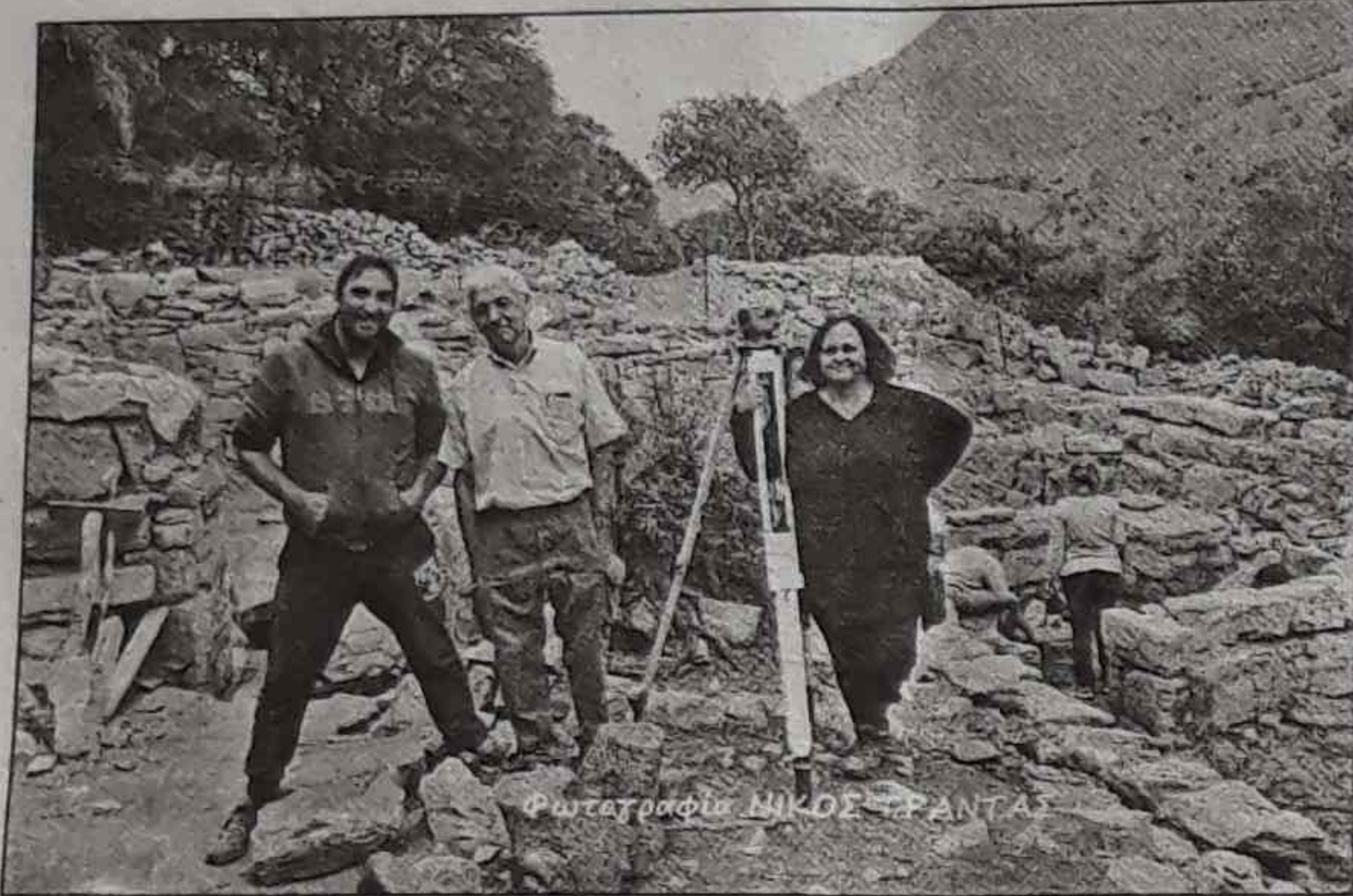

Το... μυστήριο της αρχαίας Δρήρου

Η Δρήρος είναι μια αρχαία πόλη που καλύπτεται από πολύ μυστήριο. Αν και τα όρια, η αγορά και τα πρώτα κτίρια που αποκαλύπτονται μαρτυρούν ότι υπήρξε μια πόλη με πλούτο, ισχύ και επιρροή, είναι περίεργο ότι κανείς αρχαίος συγγραφέας δεν αναφέρεται σ' αυτήν, πέραν ενός. Κι ενώ κατοικήθηκε από την αρχαϊκή ως την ύστερη βυζαντινή περίοδο, τούτο καθιστά το μυστήριο ακόμη μεγαλύτερο, όπως και το γεγονός ότι δεν έχει βρεθεί ούτε

φθονία, παντού! Ασβεστόλιθος, ιδανικό υλικό για παραγωγή ασβέστη... Αυτό θα σκέφθηκαν και κάποιοι κάτοικοι της περιοχής, με εμπορικό δαιμόνιο, χτίζοντας το ασβεστοκάμινο, που έβγαλε στο φως η σκαπάνη των αρχαιολόγων, χωμένο μέσα σε μια αρχαία, κλειστή ομβροδεξαμενή, μάλλον της ελληνιστικής περιόδου.

Σήμερα ολοκληρώνεται η τρίτη ανασκαφική περίοδος
Σήμερα ολοκληρώνεται

Ο Αλέξανδρος Farnoux (κέντρο) με τον Νίκο Θάνο και τη Βάσω Ζωγραφάκη.

ένα νόμισμα που να έχει κοπεί από τη Δρήρο!

Κι όμως, όποιος βρεθεί στη Δρήρο, εντυπωσιάζεται πριν ακόμη προσεγγίσει τα αρχαία ερείπια... Προϊδέαζεται από τις ξερολιθιές που έχτισαν οι νεώτεροι, για να στηρίξουν το φτενό χώμα να μην ξεπλυθεί από τις νεροποντές και να σπείρουν δημητριακά και όσπρια ή για να προστατέψουν τις ελιές και τις αμυγδαλιές που μεγάλωναν για αιώνες στις απότομες πλαγιές των λόφων, εθισμένες στην τροφопενία και την ανομβρία. Τράφοι χτισμένοι με αρχαίες πέτρες, ακολουθώντας το ανάγλυφο του εδάφους. Πέτρες κομμένες, ακανόνιστα, από αρχαία εργαλεία, άλλες σε μεγάλους σωρούς ανάκατους με χώμα, λες και σχηματίστηκαν από βία ξεσπάσματα του Εγκέλαδου. Πέτρα εν α-

η τρίτη ανασκαφική περίοδος του δεύτερου πρωτοκόλλου συνεργασίας της Γαλλικής Σχολής Αθηνών με το ΥΠ.Π.Ο. και την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λασιθίου, που αφορά στην αρχαιολογική έρευνα στην αρχαία Δρήρο.

Μετά από έξι εβδομάδες δουλειάς, από συνεργεία στα οποία συμμετείχαν Γάλλοι και Έλληνες μεταπτυχιακοί φοιτητές μαζί με τους εποχικούς εργάτες που απασχολούνται κάθε περίοδο, η μυστηριώδης Δρήρος δεν βιάζεται να αποκαλύψει τα μυστικά της. Συμπληρώνονται ήδη οχτώ χρόνια από την έναρξη της νεώτερης φάσης της αρχαιολογικής έρευνας, με συνεργασία της Γαλλικής Αρχαιολογικής Σχολής και της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λασιθίου.

Συναντήσαμε, χθες, επί τόπου, τους υπεύθυνους

της ανασκαφής, τον Διευθυντή της Γαλλικής Σχολής Αθηνών Αλέξανδρο Farnoux και την αρχαιολόγο της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λασιθίου Βάσω Ζωγραφάκη. Στον «Τομέα V» υπεύθυνος είναι ο αρχαιολόγος Νίκος Θάνος.

Εκεί, ακόμη και την τελευταία μέρα, ήταν σε εξέλιξη ανασκαφή σε τμήμα δωματίου ενός εντυπωσιακού, κτιρίου της ελληνιστικής εποχής, που επίσης διατηρεί αρκετούς γρίφους άλυτους, ως προς την ταυτότητα, τη χρήση του, το πότε και κάτω από ποιες συνθήκες εγκαταλείφθηκε, ενώ οι ενδείξεις δείχνουν ότι είχε πρόσφατα συντηρηθεί. Η καλοκτισμένη τετράγωνη εστία στο κέντρο του μεγάλου δωματίου, δεν είχε προλάβει καν να ανάψει ούτε για μια φορά!

Πώς και κάτω από ποιες συνθήκες υποχρεώθηκαν οι ένοικοι αυτού του σπιτιού να το εγκαταλείψουν έτσι ξαφνικά, είναι άλλο ένα κομμάτι στο τεράστιο ιστορικό παζλ, που πρέπει να συμπληρώσουν οι αρχαιολόγοι με την έρευνα και μελέτη, όσων φέρνουν στο φως.

Ρωτήσαμε τον κ. Farnoux τι πρόσθεσε η φετινή έρευνα σε όσα έχουν αποκαλυφθεί μες την οκταετία.

Ο Διευθυντής της Γαλλικής Σχολής μας είπε ότι προέκυψαν πολλά καινούρια στοιχεία στην Αγορά. Αποκαλύφθηκε μια κύρια είσοδος στην Αγορά η οποία ήταν άγνωστη μέχρι τώρα, όπου ήρθαν στο φως πλακόστρωτος δρόμος και ορισμένα κτίρια, που δεν φαινόταν πριν. Αυτά μας επιβεβαιώνουν την υπόθεση που κάναμε ότι η πόλη κατοικείται σε πολλές διαδοχικές χρονικές φάσεις. Από την αρχαϊκή μέχρι, ίσως, και τη βυζαντινή εποχή. Αυτό είναι ένα πολύ σημαντικό στοιχείο για την ιστορία της Αγοράς.

Αναφερόμενος στο «ελληνιστικό κτίριο», όπου βρήκα να εργάζεται η ομάδα, ο κ. Farnoux είπε ότι η μέχρι σήμερα έρευνα έδειξε ότι είχε χρήση σε δύο ή τρεις ιστορικές φάσεις, έχοντας υποστεί μία ή δύο καταστροφές. «Βρέθηκαν τριάντα πιθάρια που χρονολογούνται από την αρχαϊκή ακόμη αλλά και νεωτέρων εποχών και συνεχίζουν να φέρνουν στο φως κερα-

Το συνεργείο εργατών εργάζεται πυρετωδώς, την τελευταία ημέρα της ανασκαφής, υπό το άγρυπνο βλέμμα της υπεύθυνης της ανασκαφής Βάσως Ζωγραφάκη και του υπεύθυνου του τομέα Νίκου Θάνου.

μικά και μεταλλικά αντικείμενα, σε θραύσματα. Τόσα πιθάρια είναι πάρα πολλά, για την τροφοδοσία ενός μόνο σπιτιού. Έχει δύο αποθήκες και ενδιάμεσα πλακόστρωτη αίθουσα, με σχεδόν «μνημειώδη» είσοδο, με μια εστία στο κέντρο και δύο πέτρινες βάσεις όπου στηρίζονταν δύο ξύλινες κολώνες». Η ταυτοποίηση του κτιρίου δεν έχει γίνει ακόμη, εξ άλλου, όπως είπε ο κ. Farnoux, ελληνιστικά κτίρια στην Κρήτη δεν υπάρχουν πολλά για να γίνουν συγκρίσεις. «Ο πολιτισμός της ελληνιστικής Κρήτης, ιδιαίτερα στην αρχιτεκτονική, δεν είναι ιδιαίτερα γνωστός. Προς το παρόν κάνουμε υποθέσεις ότι πρόκειται για ένα δημόσιο κτίριο ή ένα «περίεργο» σπίτι... Τα μεταλλικά αντικείμενα που βρέθηκαν είναι από σίδηρο και χαλκό, τα σιδερένια πιθανόν προέρχονται από εργαλεία ή άλλα χρηστικά οικιακά αντικείμενα. Τα χάλκινα αφορούν κοσμήματα. Τα νομίσματα που βρέθηκαν προηγούμενα χρόνια είναι ελληνιστικής εποχής, επίσης μια ασημένια «χελώνα» της Αίγινας και φέτος ένα εννετικό νόμισμα που βρέθηκε στην Αγορά», είπε ο κ. Farnoux.

Στην παρακείμενη δεξαμενή νερού, βρέθηκε

μία λίθινη επιγραφή, η οποία, όπως είπε η κ. Ζωγραφάκη χρονολογείται, κατ' αρχήν, στη ρωμαϊκή περίοδο (ίσως 3ο μ.Χ. αι.) και φέρει σκαλισμένα ονόματα. Οι πέτρινοι τοίχοι χτισμένοι από επεξεργασμένους ογκόλιθους δείχνουν επιμελημένη τοιχοποιία η οποία καλυπτόταν από κονίαμα (σοβά), μικρό τμήμα του οποίου διασώζεται και το οποίο στερεώθηκε με ειδικές κόλες και ρυτίνες για να διατηρηθεί και μελετηθεί στη συνέχεια.

Ο κ. Θάνος, ως υπεύθυνος του συγκεκριμένου τομέα ανασκαφής, εξήγησε τη σημασία του κτιρίου, υπογραμμίζοντας το γεγονός ότι σώζονται τοίχοι του μέχρι σχεδόν στο ύψος όπου στηρίζονταν η στέγη, η οποία δεν πρέπει να διέφερε πολύ στην τεχνική κατασκευής της από τα σπίτια των παπουδών μας στους γύρω αγροτικούς οικισμούς, όπως κατασκευάζονταν μέχρι και στις αρχές του περασμένου αιώνα. Δηλαδή, με ξύλινα δοκάρια από δασικά δέντρα της περιοχής, καλάμια, σχιστόλιθο και δωματόχωμα που χτυπούσαν για να γίνει συμπαγές και να προσφέρει την αναγκαία μόνωση από τη βροχή. Λόγω του επικλινούς του εδάφους, γινόταν η αναγκαία επίστρωση ώ-

στε τα δάπεδα να οριζωντωθούν και υπάρχει και καλυμμένος πετρόχτιστος αγωγός που διασχίζει ένα από τα δωμάτια και απομάκρυνε τα νερά της βροχής...

Απομένουν δύο ακόμη χρόνια (2019 και 2020) που θα συνεχιστεί η ανασκαφή στη Δρήρο, οπότε και θα συμπληρωθούν δύο πενταετή ανασκαφικά πρωτόκολλα. Θα ακολουθήσει περίοδος μελέτης και δημοσίευσης όσων ανακαλύφθηκαν και έπεται συνέχεια.

Όπως εξήγησε η κ. Ζωγραφάκη εξειδικευμένοι επιστήμονες μελετούν παρόμοια θέματα και αντικείμενα μιας ανασκαφής, όπως αυτή που γίνεται και στη Δρήρο και σταδιακά, με την πρόοδο της μελέτης, ακολουθούν και οι αντίστοιχες δημοσιεύσεις επιστημονικών άρθρων από τους επιστήμονες που λαμβάνουν μέρος στην ανασκαφή.

Μάλιστα, είναι σε εξέλιξη και δημοσίευση ενός τόμου αφιερωμένου στα μέχρι σήμερα ευρήματα και συμπεράσματα από τη νεώτερη ανασκαφική φάση της Δρήρου, τον οποίο ετοιμάζουν από κοινού οι δύο υπεύθυνοι της ανασκαφής - ο κ. Αλέξανδρος Farnoux και η κ. Βάσω Ζωγραφάκη.

ΝΙΚΟΣ ΤΡΑΝΤΑΣ

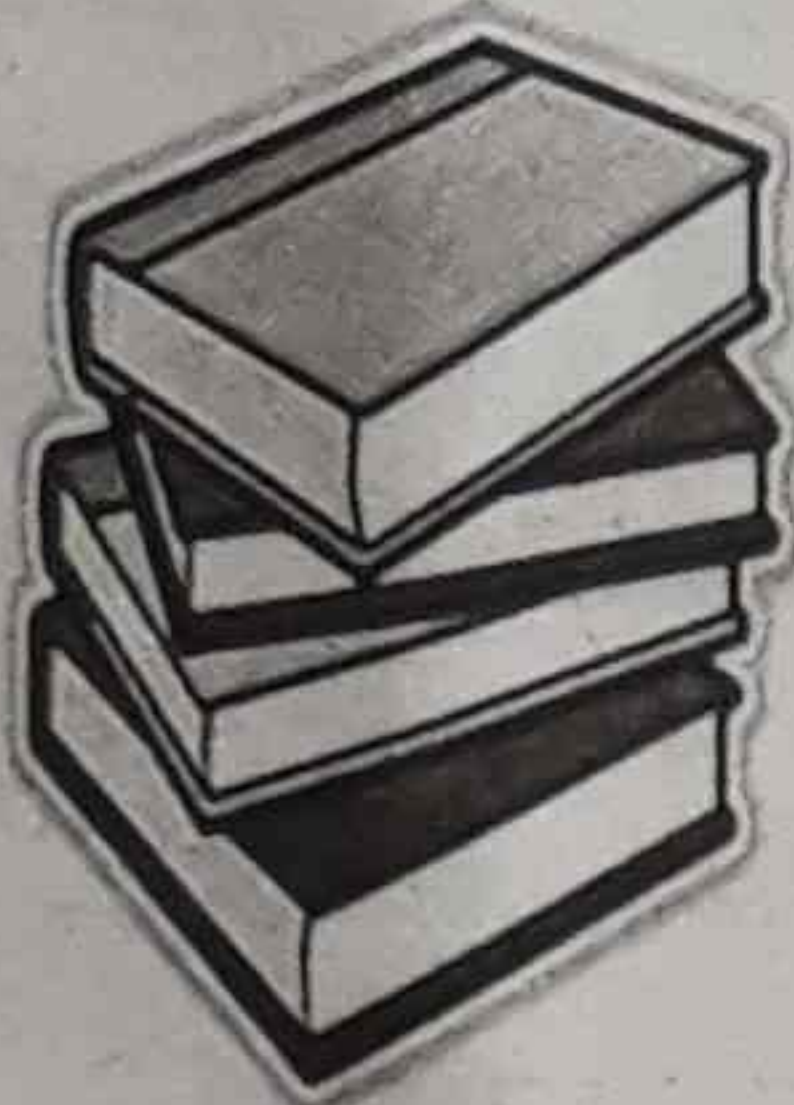
ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΞΟΥΝΤΟΥΛΑΚΗ

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ

ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Ιδιαίτερα μαθήματα σε μαθητές Γυμνασίου, Λυκείου, Ε.Π.Α.Α.

Τηλ. 6942243943

ART & ENGLISH

Αγγλικά και Δημιουργική Απασχόληση

Τμήματα Αγγλικών μέσω Καλλιτεχνικών - ηλικία: 3-5 & 5-7

Τμήματα Καλλιτεχνικών - ηλικία: 6+

Τμήματα Αγγλικών - ηλικία: 7+

Καθηγήτρια με πολύχρονη εμπειρία στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Pre-Junior - Proficiency. Πτυχία αναγνωρισμένα από ΑΣΕΠ.

Χατζηγιάννη - Στεφανάκη

email: create.learn.grow@outlook.com

τηλ. 28410 23777, 6974 594 900

Καλή Σχολική Χρονιά

E.S.T.I.A.

Κέντρο Ανάπτυξης για το Παιδί και τον Ενήλικα

Επιμενίδου 39Γ | 1ος όροφος

Ψυχολογική υποστήριξη

Λογοθεραπεία Εργοθεραπεία

Συμβουλευτική

Μαθησιακές δυσκολίες

Διαίτολογια

Ειδική αγωγή